

DE DISCIPEL

HJORTH ROSENFELDT BIJ UITGEVERIJ CARGO

Wat verborgen is

Hjorth Rosenfeldt

De discipel

Vertaald
door
Geri de Boer

2012
DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Cargo is een imprint van uitgeverij De Bezige Bij, Amsterdam

Copyright © 2011 Michael Hjorth & Hans Rosenfeldt

Published by agreement with Norstedts Agency

Copyright Nederlandse vertaling © 2012 Geri de Boer

Oorspronkelijke titel *Lärjungar*

Oorspronkelijke uitgever Norstedts, Zweden

Omslagontwerp Wil Immink Design

Omslagillustratie Fernando Arias Ramos/Trevillion Images

Foto auteurs Leif Hansen

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

ISBN 978 90 234 7040 3

NUR 305

www.uitgeverijcargo.nl

Toen de taxi even voor halfacht 's avonds de Tollénsväg indraaide, dacht Richard Granlund dat zijn dag niet veel slechter meer kon worden. Vier dagen in München en omgeving. Zakenreis. De Duitsers werkten min of meer gewoon door in juli. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat besprekingen met klanten. Fabrieken, vergaderkamers en talloze koppen koffie. Hij was moe maar voldaan. Transport- en procesbanden waren misschien niet het meest sexy werkerterrein – zijn beroep riep zelden nieuwsgierige vragen op en was nooit een natuurlijk gespreksonderwerp op feesten en partijen – maar ze verkochten goed. De banden. Ze verkochten heel goed.

Het vliegtuig zou om 9.05 uur in München opstijgen. Hij zou om twintig over elf in Stockholm zijn. Even op kantoor aanwippen. Rapporteren. Rond één uur thuis zijn. Een late lunch met Katharina, en dan de rest van de middag samen met haar in de tuin doorbrengen. Dat was het plan.

Tot hij te horen kreeg dat de vlucht van 9.05 uur naar Arlanda was geannuleerd. Hij ging in de rij staan bij de klantenservice van Lufthansa en werd omgeboekt naar de vlucht van 13.05 uur. Vier uur op Flughafen München Franz Josef Strauß. Om je slap te lachen. Met een haast berustende zucht pakte hij zijn telefoon, en hij stuurde Katharina een sms'je. Ze moest zonder hem lunchen. Maar hopelijk zouden ze nog wel een paar uur in de tuin kunnen zitten. Hoe was het weer? Misschien later vanavond een drankje op het terras? Hij kon nog een flesje drank meenemen nu hij toch de tijd had.

Katharina antwoordde onmiddellijk. Vervelend van die vertraging. Ze miste hem. Het weer in Stockholm was fantastisch, dus een drankje klonk perfect. Ze liet zich graag verrassen. Kusje.

Richard liep naar een van de winkels die nog steeds hun taxfree waren aanprezen, ook al was hij ervan overtuigd dat het voor verreweg de meeste reizigers niet meer aantrekkelijk was. Hij vond het schap met kant-en-klare mixdranken en pakte een fles die hij kende van de tv-reclame. Mojito Classic.

Terwijl hij naar de Press Stop liep, controleerde hij zijn vlucht op de monitor voor vertrekkende vliegtuigen. Gate 26. Hij schatte dat het tien minuten zou duren om daar te komen.

Hij ging zitten en nam een kop koffie en een broodje, terwijl hij door zijn pas gekochte nummer van *Garden Illustrated* bladerde. De tijd kroop. Hij liep een tijdje etalages te kijken bij de winkels op de luchthaven, kocht nog een tijdschrift – een gadgetblaadje ditmaal – ging in een ander café zitten en dronk een flesje mineraalwater. Na een bezoekje aan het toilet was het eindelijk tijd om naar de gate te gaan. Daar wachtte hem de volgende verrassing. Het toestel van 13.05 uur had vertraging. Nieuwe boardingtijd 13.40 uur. Verwachte vertrektijd 14.00 uur. Richard pakte zijn telefoon weer. Informeerde Katharina over de nieuwe vertraging en luchtte zijn verontwaardiging over vliegtuigen in het algemeen en Lufthansa in het bijzonder. Hij vond een vrije stoel en ging zitten. Er kwam geen sms'je terug.

Hij belde.

Geen gehoor.

Misschien had ze iemand gevonden om mee te lunchen in de stad. Hij borg zijn telefoon weer op en deed zijn ogen dicht. Het had geen zin zich over de situatie op te winden; hij kon er toch niets aan doen.

Om kwart voor twee heette de dame achter de balie haar passagiers welkom aan boord en maakte ze haar excuus voor de vertraging. Toen ze in het toestel zaten en het personeel routineus de veiligheidsprocedure had doorgenomen waar niemand naar luisterde, sprak de gezagvoerder hen toe. Ze hadden een lampje dat vals alarm maakte. Waarschijnlijk lag het gewoon aan het lampje, maar ze konden geen risico nemen. Er was een technicus onder-

weg om ernaar te kijken. De gezagvoerder bood zijn excuses aan en hoopte op begrip.

Het werd al gauw warm in het vliegtuig. Richard voelde zijn goede wil en zijn nog redelijke humeur verdwijnen naarmate zijn overhemd op zijn rug en onder zijn armen natter werd. Toen meldde de gezagvoerder zich weer. Eerst het goede nieuws. De fout was hersteld. Dan iets slechter nieuws. Hun slottijd was nu verlopen en er zouden waarschijnlijk negen vliegtuigen voor hen starten, maar zodra ze aan de beurt waren zou de vlucht naar Stockholm beginnen. Zijn excuses.

Ze landden om 17.20 uur op Arlanda. Met twee uur en tien minuten vertraging. Of zes uur. Het was maar hoe je het bekeek.

Terwijl hij naar de bagagehal liep, belde Richard weer naar huis. Geen gehoor. Hij probeerde het op Katharina's mobieltje. Nadat de bel vijf keer was overgegaan, sprong de voicemail aan. Ze was zeker in de tuin en hoorde niet dat er werd gebeld. Richard kwam in de grote hal met de bagagebanden. Volgens de monitor boven band drie zou het acht minuten duren voordat de koffers van vlucht LH2416 zouden worden afgeleverd.

Het werden er twaalf. En toen duurde het nog een kwartier voordat Richard beseftte dat zijn koffer er niet bij lag.

Weer in een rij en weer wachten om de vermissing te melden bij het serviceloket van Lufthansa. Nadat hij zijn bagagereçu, zijn adres en een zo goed mogelijke beschrijving van zijn koffer had achtergelaten, kwam Richard in de aankomsthal en ging op zoek naar een taxi. De warmte sloeg hem in het gezicht toen hij door de schuifdeuren naar buiten liep. Het was echt zomer. Ze gingen een mooie avond tegemoet. Hij dacht aan het rumdrankje op het terras in de avondzon, en voelde zijn goede humeur een beetje terugkomen. Hij ging in de rij staan voor een taxi van Taxi Stockholm, Kurir of 020. Toen ze het luchthavengebied verlieten, vertelde de chauffeur hem dat het een waanzinnige dag was geweest voor het verkeer in Stockholm. Volkomen waanzinnig. Tegelijkertijd remde hij af tot iets minder dan vijftig kilometer per uur en werd de wagen opgezogen door de schijnbaar eindeloze rij auto's op de E4 in zuidelijke richting.

Dus toen de taxi eindelijk de Tollénsväg indraaide, dacht Ri-

chard Granlund dat zijn dag niet veel slechter meer kon worden.

Hij betaalde met zijn creditcard en liep door de bloeiende, goed verzorgde tuin naar het huis. Hij zette zijn aktetas en de plastic zak voor de deur neer.

‘Hallo!’

Geen reactie. Richard trok zijn schoenen uit en liep naar de keuken. Hij wierp een blik uit de ramen om te kijken of Katharina buiten was, maar daar was niets te zien. In de keuken ook niet. Geen briefje waar dat zou hebben gelegen als ze er een had geschreven. Richard controleerde zijn telefoon en zag dat hij geen oproep of sms’je had gemist. Het was benauwd in huis. De zon brandde naar binnen. Katharina had de zonneschermen niet neergelaten. Richard haalde de terrasdeur van het slot en zette hem wagenwijd open. Toen liep hij de trap op. Hij wilde douchen en zich omkleden. Hij voelde zich vies bezweet tot in zijn onderbroek. Hij deed zijn stropdas af en begon de knopen van zijn overhemd al op de trap open te maken, maar hield daarmee op toen hij bij de slaapkamer kwam. Katharina lag op het bed. Dat was het eerste wat hij zag. Toen beseftte hij snel drie dingen.

Ze lag op haar buik.

Ze was vastgebonden.

Ze was dood.

De metro remde zo hard dat hij ervan begon te schudden. De vrouw met de kinderwagen voor Sebastian Bergman greep de stalen handgreep wat steviger vast en keek zenuwachtig om zich heen. Ze was al bloednerveus vanaf het moment dat ze op het St. Eriksplan was ingestapt, en hoewel haar huilende zoontje al na een paar stations in slaap was gevallen, leek ze niet tot rust te komen. Het was duidelijk dat ze het niet prettig vond om met zoveel vreemden te worden samengedrongen. Sebastian zag er diverse tekenen van. De zichtbare pogingen om een minimale intieme zone te handhaven door haar voeten voortdurend te verplaatsen en er niemand mee aan te stoten. De enigszins vochtige bovenlip. De waakzame

blik die nergens op bleef rusten. Sebastian had geprobeerd haar geruststellend toe te lachen, maar ze reageerde door haar blik snel te verplaatsen en ze bleef de omgeving scannen, alert en gespannen. Sebastian keek dus maar wat om zich heen in de overvolle wagon, die vlak na Hötorget weer met een metalig gefluit tot stilstand kwam in de tunnelbuis. Nadat ze een paar minuten in het donker hadden stilgestaan, reed de trein langzaam door en kroop hij het centrale metrostation binnen. Hij nam de metro anders nooit in het spitsuur of in het toeristenseizoen. Dat was te onaangenaam en te druk. Hij raakte maar niet gewend aan de openbaarvervoermensheid met al haar geluiden en geuren. Hij liep altijd of nam een taxi, bewaarde afstand tot andere mensen, stond erbuiten. Dat was vroeger zijn gewoonte. Maar niets was meer gewoon. Niets.

Sebastian leunde tegen de deur aan het eind van de wagon en keek in de wagon erachter. Hij kon haar door het ruitje zien. Haar blonde haar, haar gezicht naar beneden, een krant lezend. Hij beseftte dat hij glimlachte wanneer hij haar zag.

Ze stapte altijd over op het centrale metrostation. Ze liep snel de stenen trap af naar de rode lijn. Hij kon haar gemakkelijk volgen. Als hij maar afstand hield, werd hij door alle toestromende reizigers en kaart lezende toeristen aan het oog onttrokken.

Hij hield afstand. Hij wilde haar niet kwijtraken, maar mocht ook niet worden ontdekt. Dat was een lastige evenwichtsoefening, maar hij begon er goed in te worden.

Toen de metro van de rode lijn twaalf minuten later stopte op station Gärdet, wachtte Sebastian even met uitstappen uit de lichtblauwe wagon. Hier moest hij voorzichtiger zijn. Er liepen minder mensen op het perron; de meeste passagiers waren een station eerder uitgestapt. Sebastian had de wagon vóór de hare genomen, zodat ze met haar rug naar hem toe uitstapte. Ze had er flink de pas in en was al halverwege de roltrappen toen hij haar in het oog kreeg. Ook de vrouw met de kinderwagen had kennelijk Gärdet als eindstation en Sebastian bleef achter haar lopen voor het geval degene die hij volgde zich om de een of de andere reden zou omdraaien. Ze rolde de kinderwagen in een gezapig tempo achter de mensen aan die naar de roltrappen stroomden,

waarschijnlijk in de hoop dat ze niet verder naar voren werd gedrukt in de massa.

Toen hij zo achter de moeder met haar kinderwagen liep, drong het tot Sebastian door hoeveel ze op elkaar leken. Twee mensen die altijd afstand moesten houden.

Een vrouw.

Dood.

In haar eigen huis.

Normaal gesproken was dat geen reden om de Nationale Recherche en het team van Torkel Höglund erbij te halen. In de meeste gevallen was het de tragische afloop van een familieruzie, een voogdijgeschil, een jaloeziedrama of een slemppartij in wat verkeerd gezelschap bleek te zijn.

Iedereen bij de politie wist dat als vrouwen thuis werden vermoord, de dader meestal tot de intimi behoorde. Het was dus niet zo vreemd dat Stina Kaupin met de gedachte speelde dat ze de moordenaar sprak toen ze om even over halfnacht het telefoontje naar 112 aannam.

‘Alarmcentrale, wat is er aan de hand?’

‘Mijn vrouw is dood.’

Wat de man verder zei, was moeilijk te verstaan. Zijn stem was verstikt door verdriet en schok. Lange tijd was hij zo stil dat Stina dacht dat hij had opgehangen. Toen hoorde ze dat hij zijn ademhaling onder controle probeerde te krijgen. Het kostte Stina moeite hem een adres te laten noemen. De man aan de telefoon herhaalde maar dat zijn vrouw dood was en dat er veel bloed was. Overal bloed. Wilden ze gauw komen, alstublieft? Stina stelde zich een man van middelbare leeftijd voor, met bebloede handen, die langzaam maar zeker tot het besef kwam van wat hij had gedaan. Ten slotte kreeg ze toch een adres in Tumba. Ze vroeg de beller – de vermoedelijke moordenaar – te blijven waar hij was en niets in huis aan te raken. Ze zou politie en een ambulance naar hem toe sturen. Ze hing op en gaf het bericht door aan de politie

van Södertörn, die ervoor zorgde dat er een patrouillewagen naartoe ging.

Erik Lindman en Fabian Holst hadden juist in de politiewagen een late fastfoodmaaltijd gegeten toen ze opdracht kregen naar Tollénsväg 19 te gaan. Tien minuten later waren ze er. Ze stapten uit en bekeken het huis. Geen van beide agenten was erg geïnteresseerd in tuinieren, maar ze zagen wel dat hier een of meer mensen ettelijke uren en kronen in de tuin hadden gestoken om de haast perfecte pracht tot stand te brengen die het gele houten huis omringde.

Toen ze halverwege het tuinpad waren, ging de voordeur open. Beiden grepen in een reflex naar het holster op hun linkerheup. De man in de deuropening had zijn overhemd opengeknoopt en keek de geüniformeerde agenten met een haast afwezige uitdrukking aan.

‘Een ambulance is niet nodig.’

De beide agenten wisselden een snelle blik. De man in de deuropening verkeerde duidelijk in shock. Mensen in shock gedroegen zich naar hun eigen regels. Onvoorspelbaar. Onlogisch. Weliswaar wekte de man een tamelijk futloze en terneergeslagen indruk, maar ze wilden geen risico nemen. Lindman liep door, terwijl Holst inhiel en zijn hand dichtbij zijn dienstwapen hield.

‘Richard Granlund?’ vroeg Lindman, terwijl hij de laatste stappen in de richting van de man zette, wiens blik nog steeds op een punt ergens achter hem was gevestigd.

‘Een ambulance is niet nodig,’ vervolgde de man toonloos. ‘De vrouw die ik aan de lijn had, zei dat ze een ziekenwagen zou sturen. Dat hoeft niet. Dat vergat ik te zeggen...’

Lindman was bij de man. Hij raakte zijn arm even aan. De man in de deuropening schrok van het fysieke contact en richtte zijn aandacht op Lindman. Hij keek hem met een verbaasd gezicht aan, alsof hij de politieman voor het eerst zag en zich afvroeg hoe hij zo dichtbij had kunnen komen.

Geen bloed op zijn handen of kleren, stelde Lindman vast.

‘Richard Granlund?’

De man knikte.

‘Ik kwam thuis en toen lag ze daar...’

‘Thuis waarvandaan?’

‘Hè?’

‘Thuis waarvandaan? Waar bent u geweest?’ Misschien was het niet het juiste moment om vragen te stellen aan een man die zo duidelijk in shock verkeerde, maar de informatie die ze bij het eerste contact kregen, zou tegenover die van eventuele latere verhalen kunnen worden gesteld.

‘Duitsland. Voor mijn werk. Mijn vliegtuig had vertraging. Of nee, eerst was de vlucht gecancelled en toen vertraagd, en toen kwam ik nog later omdat mijn bagage...’

De man zweeg. Er leek een gedachte of een besef tot hem door te zijn gedrongen. Hij keek Lindman aan met een helderheid die eerder niet in zijn ogen had gestaan.

‘Had ik haar kunnen redden? Als ik op tijd was geweest, had ze dan nog geleefd?’

Dat was normaal bij sterfgevallen, dat als-dan-denken. Lindman had het al vaak gehoord. Hij had diverse gevallen meegeemaakt waarbij mensen waren gestorven omdat ze op het verkeerde moment op de verkeerde plaats waren. Ze staken over precies op het moment dat er een dronken automobilist aankwam. Ze sliepen in de caravan juist in de nacht dat de LPG begon te lekken. Ze sneden een stukje af over het spoor net toen de trein kwam. Vallende hoogspanningskabels, gewelddadige drugsverslaafden, auto’s aan de verkeerde kant van de weg. Pech, toeval. Een paar vergeten sleutels konden net de seconden vertraging geven die nodig was om het niet te halen over de onbewaakte overweg. Een vertraagd vliegtuig kon je vrouw net lang genoeg alleen laten voor een moordenaar om toe te kunnen slaan. Als-dan-gedachten.

Normaal bij sterfgevallen. Onmogelijk om op in te gaan.

‘Waar is uw vrouw, meneer Granlund?’ vroeg Lindman rustig.

De man in de deuropening leek over die vraag te moeten nadenken. Hij moest het spoor verlaten van zijn thuisreis en de schuld die daardoor opeens op hem was geladen, en terugkeren naar het hier en nu. Naar dat afschuwelijke. Naar wat hij niet had kunnen voorkomen.

Uiteindelijk kwam hij daar aan.

‘Boven.’ Richard Granlund maakte een gebaar schuin naar ach-

teren en begon te huilen. Lindman knikte naar zijn collega dat die naar boven moest gaan, terwijl hijzelf met de huilende man meeliep. Je kon en zou het nooit zeker weten, maar Lindman had duidelijk het gevoel dat de man die hij met de arm om de schouders naar de keuken begeleidde, geen moordenaar was.

Onder aan de trap trok Holst zijn wapen en hield dat met gestrekte arm naast zijn been. Als het hoopje ellende waar zijn collega zich om bekommerde niet de moordenaar was, bestond er een kleine kans dat hij – of zij, ook al was dat veel ongewoner – zich nog in het huis bevond. Boven aan de trap lag een soort kamertje. Dakramen. Tweezitsbankje, tv en blu-rayspeler. Boekenplanken aan de muren met boeken en films. Vier deuren. Twee open, twee dicht. Vanaf de trap kon Holst de benen van de dode vrouw in de slaapkamer zien. Op het bed. Dat betekende dat de Nationale Recherche moest worden ingelicht, dacht hij, en hij ging snel de andere kamer in, waarvan de deur openstond. Een werkkamer. Leeg. De twee dichte deuren gaven toegang tot een toilet en een garderobekamer. Allebei leeg. Holst stopte zijn wapen weg en liep naar de slaapkamer. Hij bleef in de deuropening staan.

Er circuleerde al een paar weken een memo van de Nationale Recherche. Die moest worden geïnformeerd over sterfgevallen die aan bepaalde criteria voldeden.

Als het slachtoffer in de eigen slaapkamer werd aangetroffen.

Als het slachtoffer was vastgebonden.

Als het slachtoffer de keel was doorgesneden.

Het belsignaal van Torkels mobiele telefoon doorbrak het slot van het ‘Lang zal ze leven’ en hij trok zich terug in de keuken terwijl hij opnam. Op de achtergrond klonk een viervoudig hoera.

Vilma was jarig.

Ze werd dertien.

Een tiener.

Eigenlijk was ze afgelopen vrijdag al jarig, maar toen had ze het

met haar vriendinnen gevierd, een avondje naar de film. Oude, saaie familieleden zoals haar vader moesten maar op een doorde-weekse avond komen. Torkel had samen met Yvonne een mobiele telefoon gekocht voor hun dochter. Een nieuwe. Een voor haarzelf. Tot nu toe had Vilma steeds de afdankertjes van haar oudere zus gekregen, of die van hem of van Yvonne als zij een nieuwe kregen van hun werk. Nu kreeg ze een nieuwe. Een met Android, meende Torkel zich te herinneren dat Billy had gezegd toen hij die om hulp vroeg bij het kiezen van merk en model. Yvonne zei dat Vilma er sinds vrijdag zo ongeveer mee naar bed ging.

De keukentafel deed voor deze gelegenheid dienst als cadeautafel. Haar zus had mascara, oogschaduw, lipgloss en foundation voor haar gekocht. Die had Vilma vrijdag al gekregen, maar weer op tafel gelegd om de totale cadeau-oogst te laten zien. Torkel pakte de mascara op, die tien keer zo lange wimpers beloofde, terwijl hij luisterde naar wat hem werd verteld.

Moord. In Tumba. Vastgebonden vrouw met doorgesneden keel in slaapkamer.

Torkel vond het nog veel te vroeg voor Vilma om zich op te maken, maar hij kreeg te horen dat ze toch echt de enige in haar klas was die nog geen make-up gebruikte en dat het volgend jaar helemáál ondenkbaar was om nog onopgemaakt naar school te komen. Torkel verzette zich er niet erg lang tegen. De tijden veranderden; hij wist dat hij blij mocht zijn dat hij die discussie niet al twee jaar geleden met Vilma had gehad. Er waren ouders op haar school bij wie dat wel het geval was – en die de strijd duidelijk hadden verloren.

Alles wees erop dat er een derde slachtoffer was.

Torkel beëindigde het gesprek, legde de mascara weer op tafel en ging terug naar de woonkamer.

Hij wenkte Vilma bij zich, die met haar opa en oma stond te praten. Ze leek niet ongelukkig dat ze een excuus had om een eind te maken aan het gesprek met de oudjes. Ze kwam naar Torkel toe met een zekere verwachting in haar ogen, alsof ze dacht dat hij in de keuken was geweest om een verrassing voor te bereiden.

‘Ik moet weg, schatje.’

‘Is dat om Kristoffer?’

Het duurde een paar tellen voordat Torkel de vraag zelfs maar begreep. Kristoffer was Yvones nieuwe vriend. Ze gingen nu al een paar maanden met elkaar om, wist hij. Torkel had hem vanavond voor het eerst ontmoet. Leraar op een middelbare school. Bijna vijftig. Gescheiden, kinderen. Leek een aardige kerel. Het was niet eens in Torkel opgekomen dat hun ontmoeting weleens beladen of ongemakkelijk of hoe dan ook problematisch zou kunnen worden gevonden. Daarom kon hij de vraag van zijn dochter niet meteen plaatsen. Vilma vatte de korte bedenktijd kennelijk op als bewijs dat ze het bij het rechte eind had.

‘Ik heb nog gezegd dat ze hem niet moest uitnodigen,’ vervolgde ze met een stuurs gezicht.

Torkel werd vervuld van tederheid voor zijn dochter. Ze wilde hem beschermen. Dertien jaar oud, en ze wilde hem behoeden voor hartzeer. In haar wereld was dit waarschijnlijk een vreselijk ongemakkelijke situatie. Ze had haar vroegere vriendje vast niet willen tegenkomen met iemand anders. Als ze al een vriendje had gehad; dat wist Torkel niet. Hij streeelde haar liefdevol over haar wang.

‘Ik moet werken. Het heeft niks met Kristoffer te maken.’

‘Echt niet?’

‘Echt niet. Ik had ook weg moeten als alleen jij en ik hier waren geweest. Je weet hoe dat gaat.’

Vilma knikte. Ze had lang genoeg bij hem gewoond om te weten dat hij wegging als het moest en wegbleef zolang het nodig was.

‘Is er iemand dood?’

‘Ja.’

Meer was Torkel niet van plan te vertellen. Hij had al lang geleden besloten dat hij niet zo iemand wilde zijn die aandacht van kinderen kreeg door spannende en weerzinwekkende details over zijn werk te vertellen. Dat wist Vilma. Dus ze vroeg niet door en knikte alleen maar. Torkel keek haar ernstig aan.

‘Ik denk dat het goed is dat mama weer iemand heeft.’

‘Waarom?’

‘Waarom niet? Dat ze niet meer bij mij is, betekent niet dat ze alleen moet blijven.’

‘Heb jij ook weer iemand?’

Torkel aarzelde even. Was dat zo? Hij had al lang een soort relatie met Ursula, zijn getrouwde collega, maar ze hadden nooit echt bepaald wat dat nou precies inhield. Ze waren met elkaar naar bed geweest als ze buiten Stockholm werkten. Nooit in Stockholm. Ze hadden nooit samen gegeten of alledaagse gesprekken gevoerd over persoonlijke dingen, privé-zaken. Seks en praten over het werk. Dat was alles. En nu zelfs dat niet. Een paar maanden geleden had hij zijn oude collega Sebastian Bergman bij een onderzoek gehaald, en sindsdien hadden Ursula en hij alleen nog maar met elkaar gewerkt. Dat stoorde Torkel. Meer dan hij wilde toegeven. Niet dat hun relatie, of wat het ook was, zo duidelijk op háár voorwaarden bestond – daar kon hij mee leven – maar hij miste haar. Meer dan hij had gedacht. Dat zat hem dwars. En alsof dat nog niet erg genoeg was, leek ze haar man, Mikael, weer nader gekomen te zijn. Ze waren een paar weken geleden zelfs een weekendje naar Parijs geweest.

Dus had hij iemand? Waarschijnlijk niet, en de complexiteit van hun relatie was in elk geval niet iets wat hij aan een kersverse tiener wilde uitleggen.

‘Nee,’ antwoordde hij. ‘Ik heb niemand. Maar nu moet ik echt weg.’

Hij omhelsde haar stevig.

‘Nogmaals gefeliciteerd met je verjaardag,’ fluisterde hij. ‘Ik hou van je.’

‘Ik ook van jou,’ antwoordde ze. ‘En van mijn mobieltje.’ Ze drukte haar vers gestifte lippen zachtjes tegen zijn wang.

Torkel had nog steeds een glimlach om zijn lippen toen hij in de auto stapte en naar Tumba reed.

Hij belde Ursula.

Ze was al onderweg.

Torkel had in de auto voor zichzelf uitgemaakt dat hij hoopte dat dit iets anders zou zijn. Iemand anders. Dat er geen verband zou bestaan met de andere dode vrouwen. Dat het een opzichzelfstaande zaak zou blijken te zijn. Maar dat was het niet. Dat begreep Torkel zodra hij de slaapkamer in keek.

De nylonkousen. Het nachthemd. De houding.
Het was de derde.

De uitdrukking ‘van oor tot oor’ was niet dekkend voor de gapende wond in haar keel. Het was eerder van de ene kant van haar ruggengraat naar de andere. Zoals wanneer je een conservenblik openmaakt en een klein stukje vast laat zitten om het deksel open te kunnen trekken. De hals van de vrouw was bijna volledig doorgesneden. Er was heel wat kracht nodig geweest om haar zo’n verwonding toe te brengen. Overal zat bloed: tot hoog op de muren en overal op de vloer.

Ursula was al foto’s aan het maken. Ze liep voorzichtig door de slaapkamer en lette goed op dat ze niet in het bloed ging staan. Als het maar even kon altijd als eerste ter plaatse. Ze keek op, knikte bij wijze van groet en ging door met foto’s maken. Torkel stelde de vraag waarop hij het antwoord al kende.

‘Zelfde?’

‘Zeker weten.’

‘Ik heb op weg hierheen Lövhaga weer gebeld. Hij zit daar nog steeds.’

‘Dat wisten we toch al?’

Torkel knikte. Deze zaak stond hem niet aan, bedacht hij terwijl hij in de deuropening van de slaapkamer naar de dode vrouw stond te kijken. Hij had in andere deuropeningen van andere slaapkamers staan kijken naar andere vrouwen in nachthemd, aan handen en voeten vastgebonden met nylonkousen, verkracht, met doorgesneden keel. In 1995 hadden ze de eerste gevonden. Daarna waren er nog drie gevolgd voordat ze de moordenaar in het late voorjaar van 1996 konden oppakken.

Hinde was tot levenslang veroordeeld.

Hij had niet eens beroep aangetekend.

Hij zat nog steeds in de gevangenis in Lövhaga.

Maar de nieuwe slachtoffers waren identieke kopieën van de zijne. De handen en voeten op dezelfde manier vastgebonden. De agressie op de keel. Zelfs het vleugje blauw in het witte nachthemd was hetzelfde. Dat betekende dat degene die ze zochten niet alleen een seriemoordenaar was, maar ook een copycat. Iemand die om een of andere reden vijftien jaar oude moorden kopieerde.

Torkel keek in zijn aantekenboekje en wendde zich weer tot Ursula. Ze was erbij in de jaren negentig. Zij, Sebastian en Trolle Hermansson, die daarna onvrijwillig met pensioen was gegaan.

‘Haar man zei dat hij om een uur of negen vanmorgen nog antwoord kreeg op een sms’je, maar om één uur niet meer,’ zei hij.

‘Kan kloppen. Ze is meer dan vijf uur, maar minder dan vijftien uur dood.’

Torkel knikte alleen maar. Hij wist dat Ursula gelijk had. Als hij had gevraagd waarom, had ze iets gezegd over de rigor die nog niet tot de benen was gekomen, over het ontbreken van autolyse, over het begin van tache noire en ander forensisch-pathologisch jargon dat hij ondanks zijn jarenlange ervaring bij de politie nooit had willen leren. Als je wilde, kreeg je het ook in gewone taal.

Ursula veegde met de rug van haar hand het zweet van haar voorhoofd. Op de eerste verdieping was het een paar graden warmer dan beneden. De julizon had de hele dag op het huis gestaan. Er zoemden vliegen in de slaapkamer, aangetrokken door het bloed en de voor het oog nog onzichtbare, maar wel al begonnen ontbinding.

‘Het nachthemd?’ vroeg Torkel nadat hij zijn blik nog een laatste keer over het bed had laten gaan.

‘Wat is daarmee?’ Ursula liet de camera zakken en keek naar het ouderwetse katoenen kledingstuk.

‘Het is omlaag getrokken.’

‘Heeft haar man misschien gedaan. Om haar een beetje te bedekken.’

‘Ik zal vragen of hij haar heeft aangeraakt.’

Torkel verliet zijn plek in de deuropening en ging terug naar de ontroostbare man in de keuken. Deze zaak stond hem helemaal niet aan.

De lange man had een paar uur geslapen. Was thuisgekomen en in bed gerold. Dat deed hij altijd. Rituelen. De adrenaline joeg door zijn lijf. Hij wist niet goed hoe het kwam, maar naderhand had hij

altijd het gevoel dat hij in de korte tijd dat hij actief was geweest, de energie voor een week had verbruikt. Maar nu was hij wakker. De wekker was gegaan. Het was tijd om weer iets te doen. Hij stapte uit bed. Er was nog zo veel te doen. En alles moest per se op de juiste manier worden uitgevoerd. Op het juiste moment. In de juiste volgorde.

Rituelen.

Zonder rituelen zou alles chaotisch zijn. Chaotisch en angstaanjagend. Rituelen zorgden voor controle. Rituelen maakten het slechte minder slecht. Het pijnlijke minder pijnlijk. Rituelen hielden het donker op afstand.

De man sloot zijn Nikon-camera aan op zijn pc en bracht de zesendertig foto's snel en geroutineerd over.

De eerste toen de vrouw huilend en met haar armen beschermend over haar borsten gekruist stond te wachten tot hij haar het nachthemd zou geven om aan te trekken. Er stroomde bloed uit een van haar neusgaten tot op haar onderlip. Twee druppels hadden haar rechterborst geraakt op hun weg naar de vloer en die lieten rode sporen achter, als regen op een ruit. Ze had eerst geweigerd zich uit te kleden. Ze dacht dat de kleren haar misschien konden beschermen, konden redden.

Op de zesendertigste en laatste foto staarde ze leeg in de camera. Hij was op zijn hurken bij het bed gaan zitten en had zich over haar heen gebogen, zo dichtbij dat hij de warmte van het bloed voelde dat maar uit het gapende gat in haar keel bleef stromen. Het meeste bloed was tegen die tijd al uit haar lichaam gevloeid en min of meer opgezogen door het beddengoed en het matras.

Hij keek snel de tussenliggende foto's door. Nachthemd aan. De nylonkousen. De knopen. Slipje uit. Voor de daad. Na de daad. Het mes en het werk daarvan.

De angst.

Het besef.

Het resultaat.

Alles zag er goed uit. Hij zou ze alle zesendertig kunnen gebruiken. Dat was het beste. Ondanks de bijna onbeperkte capaciteit van de digitale camera zou hij binnen het kader van het ouder-

wetse filmrolletje blijven. Zesendertig foto's. Niet meer. Niet minder.

Het ritueel.

Billy zat op zijn knieën bij de buitendeur het slot te onderzoeken toen Torkel de trap af kwam. Hij keek zijn chef aan.

'De deur is niet geforceerd, voor zover ik kan zien. Het lijkt er erg op dat hij is binnengelaten.'

'De terrasdeur stond open toen we aankwamen,' vertelde Torkel hem.

Billy knikte en zei: 'Die heeft haar man opengemaakt toen hij thuiskwam. Toen zat hij dicht, zei hij.'

'Weet hij dat zeker? Hij leek nogal in de war door de schok.'

'Hij klonk zeker...'

'Ik zal het hem nog eens vragen. Waar is Vanja?'

'Buiten. Ze is er net.'

'Er staat een computer in de werkkamer boven.' Torkel knikte naar de trap waar hij net van naar beneden was gekomen. 'Neem die mee en kijk of jullie iets kunnen vinden. Liefst iets wat haar in verband brengt met de anderen.'

'Dus dit is de derde?'

'Het lijkt er sterk op.'

'Halen we er nog iemand bij?'

Billy liet de vraag in de lucht hangen. Torkel begreep dat hij eigenlijk bedoelde: halen we Sebastian Bergman erbij? Torkel had zelf ook met de gedachte gespeeld, maar die meteen van zich afgezet. De nadelen waren duidelijk en wogen veel zwaarder dan de voordelen – maar dat was vóór vanavond.

Vóór de derde.

'We zullen zien.'

'Ik bedoel, als je bedenkt wie hij kopieert...'

'We zullen zien, zei ik.'

Billy begreep aan Torkels toon dat hij niet door moest vragen. Hij knikte en stond op. Billy begreep Torkels frustratie wel. Ze hadden geen sporen, of liever: ze hadden er heel veel. Schoen-

vingerafdrukken, sperma en haren, maar desondanks waren ze geen spat dichterbij een arrestatie dan 29 dagen geleden, toen ze de eerste vrouw hadden gevonden, op dezelfde manier vastgebonden en gedood. De haast nonchalante wijze waarop de dader technisch bewijs achterliet, wees erop dat hij wist dat hij in geen enkel register voorkwam. Het was geen slordigheid, daar was hij veel te georganiseerd voor. Dus nog geen strafblad, in elk geval niet voor ernstige misdrijven. Maar bereid risico's te nemen. Of gedwongen ze te nemen. Beide mogelijkheden waren verontrustend. Het betekende dat hij naar alle waarschijnlijkheid opnieuw zou toeslaan.

‘Neem Vanja mee terug naar het bureau en loop alles nog eens door.’

Als ze nu maar een verband konden vinden tussen de slachtoffers, zou dat al heel wat zijn. Dan konden ze iets te weten komen over de dader en hem gaan inperken. In het ergste geval koos de moordenaar de vrouwen willekeurig uit. Zag hij iemand in de stad, ging erachteraan, bedacht een plan, organiseerde het en wachtte op het juiste moment. Als dat zo was, als hij zijn slachtoffers op die manier uitkoos, zouden ze hem pas te pakken krijgen als hij een fout maakte. En tot nu toe had hij er nog niet één gemaakt.

Billy nam de trap met een paar snelle stappen, wierp even een blik in de slaapkamer waar Ursula nog aan het werk was en liep de werkkamer in. Die was tamelijk klein, zes vierkante meter of zo. In de hoek een bureau met een kantoorstoel ervoor. Een plaat plexiglas onder de stoel om het parket niet te beschadigen met de wieltjes. Een lage tafel met printer, modem, router, papier, ordners en kantoorbenodigdheden. Aan de muur boven het bureau hing een brede lijst met plaats voor acht foto's. Het slachtoffer – Katharina heette ze, met th, als Billy het zich goed herinnerde – alleen op een foto, lachend in de camera, voor een appelboom, strohoed op het donkere haar, wit zomerjurkje. Alsof het een reclamefoto voor de Zweedse zomer was. Ergens in het zuidoosten, Österlen of zo. De man, Richard, stond ook alleen op een van de foto's. Op de achtersteven van een zeilboot. Zonnebril, bruinverbrand, geconcentreerd. Op de andere zes foto's stonden ze samen. Dicht bij el-

kaar, in een omarming, glimlachend. Ze reisden veel, zo te zien. Een van de foto's was genomen op een krijt wit zandstrand met palmen op de achtergrond, en Billy herkende New York en Kuala Lumpur op twee andere. Kennelijk geen kinderen. Dus ditmaal had in elk geval niemand zijn moeder verloren.

Billy bleef voor de foto's staan. Hij keek naar de verliefde glimlachjes van het paar. Op alle foto's stonden ze in een omarming. Misschien deden ze dat altijd als ze voor de camera poseerden. Misschien was het maar toneelspel om de buitenwereld te laten zien hoe geweldig ze het samen hadden. Maar dat was dan niet te zien; ze leken allebei oprecht verliefd zoals ze daar in elkaars armen stonden. Billy kon zich niet zomaar van de foto's van de man en de vrouw afwenden. Iets in hun geluk raakte hem. Ze zagen er zo blij uit. Zo liefdevol. Zo levend. Billy was anders nooit emotioneel betrokken. Hij kon moeiteloos een professionele afstand bewaren tot slachtoffers. Natuurlijk deed het hem altijd wel wat en leefde hij mee met de nabestaanden, maar zo diep drong het verdriet toch meestal niet in hem door.

Hij wist precies waarom het deze keer anders was. Hij had net iemand ontmoet wier vrolijke blik en innemende glimlach hem aan de vrouw op de foto deed denken. Dat maakte de tragedie meerdimensionaal en echt. Hij dacht aan My. Hoe ze vanmorgen het dekbed over zich heen had getrokken en hem slaperig had gekust. Hoe ze had geprobeerd hem nog even bij zich te houden, en nog even en nog even, totdat de hele ochtend voorbij was. Het beeld van de glimlachende My paste bij deze romantische foto's, maar absoluut niet bij de grotesk verwrongen, gebonden en verkrachte vrouw in de kamer ernaast. Toch was het dezelfde vrouw. Heel even zag hij My daar op haar buik in die grote plas bloed liggen. Hij keerde zijn hoofd af en deed zijn ogen dicht. Zo had de angst hem nog nooit bevangen. Nog nooit.

En die mocht hij niet nog eens in de buurt laten komen. Dat wist hij. Hij mocht het geweld en de angst nooit binnen laten komen en hem laten vergiftigen. Dat zou hun liefde kapotmaken. Die zou daardoor vreesachtig en voortdurend ongerust worden. De noodzaak om zijn privéleven en zijn werk gescheiden te houden stond hem opeens heel helder voor de geest. Lukte dat niet,

dan zou hij alles kunnen verliezen. Hij kon haar omhelzen, haar stevig vasthouden, maar niet dit gevoel met haar delen. Het was te donker en te bodemloos diep om hun relatie te laten beïnvloeden. Hij zou haar lang omhelzen als hij thuiskwam. Heel lang. Ze zou vragen waarom. Hij zou liegen. Helaas. Maar de waarheid wilde hij haar niet vertellen. Billy draaide zich om, pakte de lap-top van het bureau en liep naar beneden, naar Vanja.

De lange man gaf zijn pc opdracht alle foto's uit te printen. Die reageerde onmiddellijk met een bedrijvig snorren. Terwijl de foto's in formaat 10x15 op hoogglanzend papier werden afgedrukt, maakte hij een nieuwe map voor de foto's, kopieerde die, ging naar de met een wachtwoord beveiligde website, meldde zich aan als administrator en uploadde de map. De site had de nietszeggende naam fygorh.se. Dat was eigenlijk alleen maar een toevallig gekozen combinatie van letters, met als enige doel niet hoog te komen op zoekmachines. Zou iemand die er niets te zoeken had toch op de site terecht komen, dan kreeg hij een tekst in een slechte lay-out te zien, nauwelijks leesbaar tegen de kleurige, bewegende achtergrond. De teksten, die af en toe van lettertype en kleur veranderden, waren uittreksels van boeken, officiële onderzoeken, proefschriften, andere websites en pure nonsens, zonder alinea's of witregels. Dat alles met tussendoor rare foto's en tekeningen, zonder achterliggend idee. De site zag eruit als een digitale versie van de onzinkreten die je soms op bushokjes en elektriciteitskasten ziet staan, erop gespoten door iemand die niet kan kiezen en al zijn teksten maar op een en dezelfde plek uitprobeert. Niemand kon lang op zo'n site geconcentreerd blijven. Hij had een bezoekersstatistiek opgevraagd. Van de 73 mensen die er om een of andere onnavolgbare reden terecht gekomen waren, had degene die het langst gebleven was, het één minuut en zesentwintig seconden volgehouden. En zo wilde hij het ook. Niemand had naar de vijfde pagina doorgedrukt en het rode knopje opgemerkt dat daar stond, midden in een stuk over het monumentenbeleid van de gemeente

Katrineholm. Door daarop te drukken kwam je op een andere site, die vroeg om een wachtwoord en een gebruikersnaam. Daarachter zaten de mappen met de foto's die hij daar had geplaatst. De map had de nietszeggende naam '3'.

De printer was klaar. De lange man pakte de prints. Hij bladerde ze door en telde ze. Alle zesendertig. Hij pakte een grote paperclip en klemde die om de bovenkant van de foto's. Hij liep naar de andere kant van de kamer, waar een plaat hardboard tegen de muur was gespiekerd en prikte het stapeltje foto's met een punaise in de rechterhoek van het bord. Boven de punaise stond, in een cirkel van zwarte viltstift, het cijfer 3. Hij wierp een snelle blik op de bovenste foto's, die bij de cirkels '1' en '2' hingen. Vrouwen. In hun slaapkamer. Halfnaakt. Huilend. Doodsbang. In de paperclip uiterst links zaten maar vierendertig foto's. Er waren er twee mislukt. Vóór de daad. Hij was te ijverig geweest en was van zijn ritueel afgeweken. Hij had zichzelf vervloekt, had bij alles wat hem heilig was gezworen dat het niet meer zou gebeuren. Het tweede stapeltje was al compleet. Hij pakte zijn camera weer en nam een foto van de plaat hardboard met zijn macabere fotoverzameling. De eerste fase was afgerond. Hij zette de camera op het bureau, pakte de zwarte sporttas, die vlak voor de deur op de vloer stond, en liep ermee naar de keuken.

De man zette de tas op de lege keukentafel, trok de rits open en haalde er het plastic en het stukje karton uit dat om de nylonkousen had gezeten die hij had gebruikt. Philippe Matignon Noblesse 50 Cammello Lichtbruin.

Zoals gewoonlijk.

Zoals altijd.

Hij deed het gootsteenkastje open, gooide de verpakking in het vuilnisbakje en deed het kastje weer dicht. Toen liep hij terug naar zijn tas, pakte de plastic zak met het mes, haalde het mes eruit en legde het in de spoelbak terwijl hij het kastje eronder weer opendeed en de bloederige zak weggooid. Hij deed het kastdeurtje dicht en draaide de kraan open. Het lauwe water stroomde over het brede blad. Het gestolde bloed liet los van het metaal en stroomde met een ietwat linksdraaiende werveling in de afvoer. Hij pakte het heft en draaide het mes om. Toen er niet meer van-